

## Tractament, digitalització i descripció del fons audiovisual de Joan Baptista Bernat i Sarró

Marina Garcia i Carbonell  
TIC. Serveis

La funció dels arxius al llarg dels anys s'ha anat ampliant pel que fa a les tipologies de documents que s'hi conserven. A banda dels suports habituals com documents en paper o pergami, molts arxius disposen de fons audiovisuals que s'han de preservar i tractar de manera adequada a les seves necessitats. Les noves tecnologies en el tractament dels enregistraments en àudio i vídeo han obert noves fites en la conservació, difusió i recerca d'aquesta tipologia de fons. La introducció de noves tècniques d'emmagatzematge digital facilita la gestió dels fitxers i, alhora, ajuda a preservar els suports originals.

Lloret de Mar és un cas excepcional pel que fa a l'existència de famílies que, des de principis de segle XX fins als anys 80, van disposar de càmeres de filmar. És rellevant el fet que, a banda de l'interès familiar i anecdòtic de les imatges, moltes d'aquestes gravacions recullen seqüències i esdeveniments de la història lloretenca. La importància d'aquesta conjugació d'elements tan excepcionals en aquell moment, –és a dir, disposar d'una càmera de filmar i d'un cert interès periodístic i/o històric– contrasta en un temps com l'actual en què l'accés a maquinària de filmació i de fotografia està completament democratitzat i banalitzat.

Actualment el SAMLM disposa d'una trentena de fons audiovisuals de caràcter personal que suposen, cadascun amb les seves peculiaritats, una mirada heterogènia a la història lloretenca.

L'adquisició de fons audiovisuals personals i/o familiars obre altres camps d'estudi i, sobretot, n'amplia els punts de vista des de mirades extraoficials. Sovint cal situar la majoria d'aquests fons en un context en què disposar d'una filmadora en l'àmbit domèstic no era un fet habitual com a conseqüència del seu alt cost econòmic i de les dificultats tècniques que suposava. D'aquesta manera el contingut de

les filmacions pot ésser en moltes ocasions inèdit o singular i anar més enllà del que es podria trobar en reportatges oficials.

Un dels darrers fons que han arribat al SAMLM és el conjunt de filmacions fetes per Joan Baptista Bernat i Sarró (Barcelona, 1909 - Lloret de Mar, 2007) durant els anys 60-70.

Bernat, tot i que es dedicà a l'ofici de pastisser, feina que havia heretat de la nissaga familiar, va ésser un home polifacètic que sempre va mostrar una sensibilitat especial cap a la literatura, l'art i la màgia. En l'àmbit de la cartomàgia i la manipulació va crear jocs de cartes específics per a l'execució de determinats trucs i va dibuixar més de 5.000 posicions de jocs de mans. Com a autor, destaquen els seus escrits i memòries sobre Lloret i el llibret de la sarsuela *La Bella Dolorès* musicada pel mestre Melcior Montero i Vert l'any 1944.

Aquesta passió pel món de la faràndula el va portar a fundar, als anys 40, –al costat de dos altres lloretencs il·lustres, Esteve Fàbregas i Barri i August Mas– el grup Los Vagabundos del Arte. Dins de les seves aficions alhora s'hi trobava el gust per la fotografia i sobretot pel cinema, art en el qual, tot i tractar-se de filmacions casolanes, demostra enginy a l'hora de fer composicions. Dins les filmacions artístiques destaca el curt *L'aprenent de bruixot*, en què demostra la seva creativitat i capacitat narrativa. Els efectes emprats en alguns dels seus muntatges recorden els jocs de mans, als quals estava completament avesat i que el van portar a guanyar dos primers premis representant Espanya en el Congrés Internacional de Màgia celebrat a Ginebra l'any 1952.

Dins del conjunt de pel·lícules que integren el fons cal destacar la presència d'imatges de fets destacats de l'evolució del municipi: la construcció del passeig marítim, la canalització de la Riera, la inauguració de monuments i carrers, així com actes oficials, esports i concursos. Els canvis urbanístics hi són presents amb la filmació de l'enderroc de diverses cases senyoriales i la construcció de nous edificis que van marcar el progrés en un moment en què la fesomia del poble anava canviant cada cop més de pressa.



Estat del fons en el moment de l'ingrés al SAMLM.  
Procedència: SAMLM



Cintes dels audiovisuals enregistrats per Joan Baptista Bernat, convenientment etiquetades i codificades.  
Procedència: SAMLM



Procés de digitalització de la documentació audiovisual.

Procedència: SAMLM

Deixant de banda el component més estètic dels films, s'hi troben seqüències que mostren un Lloret en plena eferescència, en una època daurada en què el progrés i l'excel·lència turística al costat de l'obertura al món eren una màxima constant. La voluntat historicista de captar moments passats s'hi veu reflectida amb la gravació de trets característics del poble. Filmà diverses tradicions com la processó de Santa Cristina, el Ball de Plaça, les cavalcades de Reis o el Corpus.

Durant els mesos de setembre-desembre de 2016 el SAMLM va portar a terme la digitalització i descripció del total de 85 bobines que formen part del fons Bernat-Montero. Aquest procés ha estat determinant per a conèixer de manera detallada el contingut extens i variat de les filmacions. Les pel·lícules, en format 8 mm, recullen principalment fets i esdeveniments del Lloret dels anys 60-70. Un dels interessos principals d'aquests enregistraments, tot i el seu caràcter quotidià, era deixar constància dels canvis urbanístics del municipi així com els actes rellevants que s'hi duïen a terme.

El fons, quan va arribar a l'arxiu, presentava un bon estat de conservació i no va requerir cap actuació de restauració prèvia. Cadascun dels films va ser repassat i digitalitzat pel nostre servei d'audiovisuals i se'n conserven dues còpies digitals en fitxers MOV i en MP4 en un servidor intern del SAMLM. Pel que fa les pel·lícules originals, estaven desades en diferents tipus de capsos i bobines de mides diverses. S'ha procedit a traspasar-les en capsos

normalitzades que permeten optimitzar l'espai dins els mòduls i mantenir-les conservades en condicions òptimes. Els dipòsits on es troben els fons audiovisuals de l'arxiu es troben climatitzats a una temperatura constant de 18 graus i un 60% d'humitat relativa, ambdues condicions indispensables per a la bona conservació d'aquest tipus de suports.

Cada bobina incloïa diversos temes que han estat descrits per seqüències i temps a la base de dades del SAMLM, de manera que les diferents parts de les pel·lícules es poden cercar i reproduir de manera ràpida a través dels fitxers digitalitzats. Les fitxes descriptives inclouen informació rellevant sobre les imatges que hi apareixen, la seva durada, el suport i signatura topogràfica, per identificar on es troben dipositades les bobines originals.

L'arribada de fons audiovisuals com el de Joan Bernat i Sarró enriqueix el fons del SAMLM i permet ampliar l'espectre històric. No en va en les filmacions es pot veure l'interès de l'autor d'enregistrar tots aquells esdeveniments històrics d'un poble en constant evolució i alhora la voluntat de deixar constància d'un Lloret que desapareixia per donar lloc a les beceroles del Lloret que coneixem avui.

Per a més informació sobre aquest fons, en podeu consultar la seva descripció i inventari en aquest enllaç al nostre web: <http://www.lloret.cat/seccions/arxiu-municipal/fitxers/fons-pdf/500-nodac-fons-patrimoniales/508-fusionat.pdf>. ■